

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМ. І. КРИП'ЯКЕВИЧА
ІНСТИТУТ НАРОДОЗНАВСТВА

КОСТИШИН РОМАН СТЕПАНОВИЧ

УДК 72.1:323.2:929 «Кохан»1898/1966

**ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
ВОЛОДИМИРА КОХАНА (1898 – 1966)**

07.00.01 – історія України

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата історичних наук

Львів 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у відділі новітньої історії Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Науковий керівник:

кандидат історичних наук
РОМАНЮК Михайло Васильович,
Інституту українознавства
ім. І. Крип'якевича НАН України,
завідувач відділу новітньої історії.

Офіційні опоненти:

доктор історичних наук, професор
КОНДРАТЮК Костянтин Костянтинович,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, професор кафедри
новітньої історії України імені
Михайла Грушевського;

кандидат історичних наук, доцент
ШЕПТИЦЬКА Любов Богданівна,
Національний лісотехнічний
університет України, завідувач кафедри
історії України, політології та права.

Захист відбудеться 13 травня 2021 р. о 12 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.222.01 в Інституті українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України за адресою: 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4).

Автореферат розіслано 12 квітня 2021 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат історичних наук

В.М. Конопка

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Історична біографістика стала важливим напрямом сучасної історичної науки. Переважна більшість наукових праць цієї проблематики розкривають науково-теоретичну спадщину політиків, громадських діячів, їх внесок у розвиток національного руху. Крізь призму життя і діяльності особистості можна відтворити багатогранність суспільно-культурного життя певного регіону. Не виняток – громадсько-політична діяльність Володимира Кохана, яка припала на час Української революції, міжвоєнний період перебування Західної України у складі Другої Речі Посполитої та повоєнну еміграцію в Європі та Канаді.

Після відновлення незалежності України предметом наукових досліджень істориків уже стала громадсько-політична діяльність цілої плеяди українських діячів XIX–XX ст. Однак громадсько-політична діяльність Володимира Кохана не відображена належним чином в українській та польській історіографії, хоча у своїй повсякденній діяльності він зосереджувався на розв’язанні важливих суспільних проблем – формуванні національної самосвідомості, обстоюванні ідеї державності та соборності України, захисті національних і соціально-економічних прав українців, створенні інституцій громадянського суспільства. Окреслені аспекти зумовили авторське зацікавлення політичною біографією Володимира Кохана.

Наукове завдання дисертації полягає у всебічному розкритті громадсько-політичної діяльності Володимира Кохана в контексті суспільно-політичних процесів Західної України у міжвоєнний період XX ст., з’ясуванні його державотворчої праці в осередках української еміграції (Німеччина, Канада).

Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в рамках науково-дослідної роботи відділу новітньої історії Інституту українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України «Міжнаціональні відносини в Україні XIX – початку XXI ст. Західні землі» (державний реєстраційний номер 0109U004083), а також міжвіддільської науково-дослідної роботи Інституту українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України «Українська Парламентська Репрезентація у сеймі та сенаті Другої Речі Посполитої: засади функціонування, персоніфікація діяльності (1922–1939)» (державний реєстраційний номер 0120U102425).

Мета дисертаційної роботи – проаналізувати громадсько-політичну діяльність Володимира Кохана в контексті суспільно-політичних та соціально-економічних процесів Західної України міжвоєнного періоду XX ст. та еміграції.

Для досягнення мети поставлено наступні **завдання**:

- проаналізувати історіографію проблеми та джерельну базу дослідження, теоретико-методологічні засади роботи;
- з’ясувати особливості формування світогляду;
- охарактеризувати військову діяльність у роки Першої світової війни та лавах УГА;

- дослідити організаційно-політичну працю в Українському національно-демократичному об'єднанні (УНДО), Фронті національної єдності (ФНЄ);
- розкрити основні здобутки у парламентській діяльності;
- з'ясувати особливості праці в еміграційних представницьких інституціях та культурно-освітніх українських товариствах (Український координаційний комітет в Баварії, Комітет українців Канади, Український канадський допомоговий фонд, Українська канадська фундація ім. Т. Шевченка та ін.).

Об'єкт дослідження – суспільно-політичні процеси в Західній Україні в міжвоєнний період ХХ ст. та діаспорі в середині ХХ ст., *предмет* – громадсько-політична діяльність Володимира Кохана в зазначений період.

Хронологічні рамки дослідження охоплюють період життя, громадсько-політичної діяльності Володимира Кохана у 1898–1966 рр.

Територіальні рамки – міжвоєнна Західна Україна ХХ ст.; країни, де на початку ХХ ст. Володимир Кохан перебував разом із військовими підрозділами австро-угорської армії та УГА; Польща, Німеччина, де проживав один із лідерів Фронту національної єдності; Канада, яка у повоєнний період стала осередком української еміграції та центром низки громадських організацій, членом та активним учасником яких був В. Кохан.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові методи, передусім аналізу і синтезу. У пропонованому дослідженні широко використано низку теоретичних методів, зокрема компаративний, діалектичний, структурно-функціональний. Спеціально-історичні методи – історико-генетичний, історико-порівняльний, історико-типологічний, історико-системний уможливають виявлення причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей історичного розвитку, дають змогу впорядкувати сукупність об'єктів або ж явищ на якісно визначені типи, з'ясувати суть історичного процесу як сукупностей історичних фактів та ситуацій у їх цілісності й історичному зв'язку. Важливе значення мають кількісні методи, серед яких на провідних позиціях – статистичні.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що на підставі залучення і критичного аналізу широкого кола архівних джерел, мемуарів, періодичної преси та наукової літератури, здійснено спробу комплексного розгляду громадсько-політичної діяльності відомого політика, громадського діяча – Володимира Кохана на тлі суспільно-політичних процесів міжвоєнної Польщі ХХ ст. та повоєнного українського еміграційного середовища. У науковий обіг введено значну кількість раніше невідомих архівних матеріалів, розширено джерельну базу дослідження за рахунок використання матеріалів органів державної влади Другої Речі Посполитої, політичних партій та організацій, періодичної преси, спогадів, здобутків вітчизняної та зарубіжної історіографії, що дозволило відтворити малодосліджені аспекти громадсько-політичної праці В. Кохана.

Уперше:

- охарактеризовано діяльність Володимира Кохана в національному русі галицьких українців на початку ХХ ст.,
- відтворено цілісну панораму громадсько-політичної діяльності В. Кохана в УНДО, ФНЄ, українських громадських інституціях Галичини, визначено його роль у консолідації української еміграції у 40 – 60-х рр. ХХ ст.;
- відтворено організаційну, громадсько-просвітницьку працю Володимира Кохана в середовищі української еміграції, спрямовану на утвердження в суспільній свідомості ідеї необхідності побудови соборної незалежної Української держави;

Набули подальшого розвитку:

- дослідження концепцій, програм і доктрин українських політичних партій національно-державницького табору щодо боротьби і протистояння асиміляційній політиці Польської держави;
- вивчення проблем адаптації українських емігрантів, передусім , політичної та наукової еліти, до соціально-політичних і культурних умов повоєнної Канади;

Удосконалено:

- характеристику взаємин УНДО і ФНЄ;
- аналіз концептуальних положень підготовчих програмних документів СКВУ.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що матеріали і висновки дисертації можуть бути використані у науково-дослідницькій сфері (при підготовці фундаментальних праць з історії України), навчальній (у процесі розробки і викладання нормативних та спеціальних курсів у вузах), а також практично-політичній (для діяльності політичних партій, що сповідують національно-демократичну ідеологію). Зібраний фактологічний матеріал, науково-теоретичні узагальнення можуть слугувати для подальшого поглибленого аналізу суміжної проблематики.

Апробація результатів дослідження. Матеріали дисертації обговорювалися на засіданні відділу новітньої історії Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, а також всеукраїнських / міжнародних наукових конференціях: Всеукраїнська науково-практична конференція «Україна у світовому історичному просторі» (Маріуполь, 2017); Всеукраїнська наукова конференція «Освіта національних меншин в Україні: історичні традиції, правові засади, сучасні виклики (ХХ – початок ХХІ століть)» (Львів, 2018); Всеукраїнська наукова конференція «Національна ідея, державність, соборність: до 150-річчя «Просвіти»» (Львів, 2018); Всеукраїнська наукова конференція «Проблеми дослідження українського визвольного руху ХХ століття» (Львів, 2019); Міжнародна науково-практична конференція «Priority directions of science and technology development» (Київ, 2020); Міжнародна науково-практична конференція «World science: problems, prospects and innovations (Торонто, Канада. 2020).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, у якій узагальнено розвиток історичних знань про малодосліджену наукову проблему. У підрозділі монографії, написаній у співавторстві, особистий внесок автора становить 50 %. Загальний обсяг публікацій 4,4 д.а.

Публікації. Основні положення та висновки дисертаційного дослідження викладено у восьми наукових публікаціях, з них одна – підрозділ у колективній монографії, п'ять – у статтях вітчизняних фахових і закордонних видань, дві – у статтях апробаційного характеру.

Структура дисертації побудована за хронологічно-проблемним принципом. Дослідження складається з переліку умовних скорочень, вступу, чотирьох розділів, висновків і списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 217 сторінок, обсяг основної частини тексту – 172 сторінки, список використаних джерел нараховує 405 позицій.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, означено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету і завдання, об'єкт та предмет дослідження, обґрунтовано хронологічні межі дисертації, пояснено наукову новизну роботи, її практичне значення та теоретико-методологічні засади, висвітлено апробацію її результатів та структуру дисертації.

Розділ 1 «Історіографія, джерела та методологія дослідження» присвячений аналізу спеціальної наукової літератури та джерельної бази з даної проблеми, а також викладу методологічних основ, на яких базується дисертаційна робота.

У підрозділі 1.1. «Історіографія» проаналізовано науковий доробок українських та зарубіжних дослідників у вивченні основних віх біографії В. Кохана.

У сучасній українській історіографії особливу зацікавленість викликають праці, присвячені дослідженню історичної біографістики. Аналіз громадсько-політичної діяльності, життєвого шляху дає змогу набагато об'єктивніше осмислити суспільні процеси, конкретно-історичні явища, з іншого ракурсу глянути на вже досліджені питання. У нечисленних дослідженнях, чимало із яких мають мемуарні вкраплення, епізодично висвітлено: 1) діяльність В. Кохана у роки Першої світової війни, становленні / утвердженні Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР); 2) членство в Українській військовій організації (УВО), Української партії національної роботи (УПНР); 3) громадську працю (1923–1939 рр.); 4) перебіг виборчої кампанії 1928 р. і парламентську роботу у вищому законодавчому органі Польщі; 5) організаційна діяльність у Фронті Національної Єдності; 6) еміграційну працю на еміграції (Канаді).

Діяльність В. Кохана у період Першої світової війни та Української революції висвітлено надзвичайно побіжно. Його сучасник – С. Волинець, пояснюючи такий стан справ відзначав, що Велика війна (1914–1918 рр.) «захопила його ще на шкільній лавці». Із наукових, науково-популярних праць, які проливають світло на цей період життєвого шляху В. Проходи, виокремимо працю С. Шилюка, яка присвячувалася становленню місцевих органів влади ЗУНР у с. Тудорковичі (Сокальський повіт). Дослідник зауважував, що В. Прохода, який напередодні вступив до складу Української Галицької Армії (УГА), взяв активну участь у цих процесах.

Організаційно-громадська діяльність В. Кохана на Сокальщині – тема низки науково-публіцистичних статей українських діаспорних учених. У розвідці Ю. Шепаровича В. Кохана, поряд з О. Ріпецьким, о. І. Кашубинським, Б. Чайковським, о. Є. Трешневським, названо «живим бастіоном, об який розбивалися всі противні хвилі міжвоєнного шляхетсько-польського лихоліття». Є. Стефанишин, аналізуючи розвиток спортивного руху на Сокальщині, розповів про обставини появи сокільського гнізда в місті та роль В. Кохана у національно-культурному освідомленні місцевого населення.

У діаспорі С. Волинцем підготовлено й єдину на сьогодні розвідку, яка безпосередньо стосується В. Кохана. (опублікована у збірнику «Передвісники і творці Листопадового зриву. Західньо-українські громадські і політичні діячі» (Вінніпег, 1965). Дослідник охарактеризував його як «людину великих здібностей і великого життєвого досвіду, невтомної праці з великим організаційним і політичним таланом, палкого українського патріота-соборника». Ретроспективно у статті подано участь В. Кохана у державотворчих процесах 1918 – 1919 рр., акцентовано увагу на тогочасній діяльності у Сокальському повіті.

Значно більше уваги українські дослідники присвятили громадсько-політичній діяльності В. Кохана у першій половині та середині 1920-х років. У статті С. Романіва схарактеризовано початки утворення УВО у Сокальському повіті. Автор констатував, що після Рішення Ради Амбасадорів (1923 р.) група членів УВО, до якої входив також В. Кохан, розпочала кроки щодо створення легальної організації, яка згодом оформилася як Українська партія національної роботи (УПНР). С. Романів також виокремив його працю в повітовому «Українбанку» (урядовий директор).

Аналізуючи суспільно-політичне і економічне життя у Сокальському повіті, Т. Чубатий виділяв повіт як один з найактивніших і національно свідомих. Він згадав «кадру вироблених селян-патріотів», серед яких – В. Кохан із Тудоркович. В. Максимець відзначив вплив політичних діячів, зокрема В. Кохана, на піднесення національної свідомості населення повіту. Загалом, якщо не брати до уваги сучасну українську історіографію, в історіографічному дискурсі переважає інформація про В. Кохана як співзасновника і члена Фронту національної єдності (ФНЄ), проте значно менше уваги присвячено його діяльності в УПНР, УНДО, УПР.

У сучасній українській історіографії варто виокремити дослідження М. Кугутяка та І. Соляра, які звертають увагу на діяльність В. Кохана в УНДО, його парламентську працю у польському сеймі та сенаті. З-поміж польських дослідників цей напрям роботи В. Кохана охарактеризований Р. Торжецьким, який вважав, що Д. Паліїв разом із В. Коханом становили осередок опозиції в УНДО. На його думку, ця опозиція критикувала керівні кола націонал-демократів ще наприкінці 1930 року за «угодову» позицію щодо політики польської влади. Значно інформаційнішим щодо праці В. Кохана у польському сеймі є дослідження Р. Томчика.

Чи не найбільше уваги українські історики приділяють виходу В. Кохана з УНДО і організаційній діяльності у ФНЄ. Зокрема, Н. Іщук-Пазуняк відзначила його важливу роль у створенні / діяльності ФНЄ; В. Крохмалюк виокремив низку сюжетів, які стосувалися співпраці Д. Паліїва та В. Кохана; Х. Паліїв-Турченко наголосила на здобутках ФНЄ та, у цьому контексті, фрагментарно охарактеризувала діяльність В. Кохана на партійній ниві; М. Марунчак, характеризуючи взаємини Д. Паліїва з тогочасними українськими політиками, колишніми військовими діячами, виділяв зустрічі з однопартійцями, зокрема й із співзасновником Фронту – В. Коханом.

Еміграційний період громадсько-політичної діяльності В. Кохана залишається також малодослідженим в українській історіографії. Найповніше з'ясовано основні напрями його громадської діяльності М. Марунчаком у книзі «Історії українців Канади» (Вінніпег, 1991). Автор відзначив його внесок разом з А. Палієм, А. Мудриком, А. Качором та ін. громадсько-політичними діячами у розбудову кредитної кооперації Канади. Окремі факти громадської діяльності в КУК проаналізовано у «Нарисі історії Конгресу українців Канади в Торонто» (Торонто, 1991) за редакцією В. Дідюка.

Таким чином, громадсько-політична діяльність В. Кохана не відображена належним чином українською та зарубіжною історіографією незважаючи на те, що окреслена проблема викликає жваве зацікавлення сучасних дослідників. Проведений аналіз стану наукової розробки проблеми свідчить, що змістовною наповненістю відзначаються тільки декілька періодів його життєвого шляху, зокрема участь партійних процесів упродовж 1930-х рр. Натомість не тільки для широкого загалу, але й для науковців залишаються не з'ясованими всі обставини його еміграції, еміграційна діяльність 1945–1966 рр., а також робота на парламентській ниві у вищому законодавчому органі Польщі. У нечисленних працях побіжно висвітлено такі аспекти: участь В. Кохана в Першій світовій війні, встановленні влади ЗУНР на Сокальщині; його членство в УВО, УПНР, УНДО; громадську діяльність; виборчу кампанію 1928 р. і парламентську діяльність у 1928–1933 рр.; організаційну діяльність у ФНЄ; еміграційну працю в Канаді, передусім на посаді виконавчого директора КУК.

У підрозділі 1.2. «Джерела» охарактеризовані матеріали, використані при розгляді та вирішенні поставлених у дисертації завдань. Джерельну основу роботи становлять як неопубліковані (архівні) так і опубліковані (збірники

документів, спогади відомих громадсько-політичних діячів, періодична преса) матеріали.

Окремого архівного фонду, який би присвячувався громадсько-політичній діяльності В. Кохана в архівосховищах України, немає. Для всебічного розкриття досліджуваної проблеми використано матеріали із фондів ЦДІАЛ України, зокрема, ф. 205 (Прокуратура апеляційного суду, м. Львів), ф. 309 (Наукове товариство ім. Шевченка), ф. 310 (Український університет у Львові), ф. 344 (Українське національно-демократичне об'єднання), ф. 348 (Товариство «Просвіта»), ф. 392 (Українська парламентська репрезентація в польському сеймі), ф. 779 (Редакція української газети «Діло») та ін.

Значний фактологічний матеріал, який стосується міжвоєнного періоду ХХ ст. у контексті біографії В. Кохана, почерпнуто з матеріалів польських органів влади – ф. 121 (Львівське воєводське управління ЦДІАЛ України), ф. 271 (Дирекція поліції у Львові ДАЛО), у яких подано інформацію про арешти керівних членів партії УНДО, їхню діяльність у передвиборній кампанії до сейму і сенату, донесення повітових староств про політичне становище на території воєводства та про кризу в нормалізації українсько-польських відносин. Документи цих фондів розкривають також загальну картину суспільно-політичних процесів в Західній Україні.

Різноманітні аспекти політичної / парламентської діяльності В. Кохана висвітлюють ф. 205, ф. 344 та ф. 779 фонди ЦДІАЛ України. Особливу цінність становить Ф. 344 у якому знаходимо матеріали про засідання ЦК та рішення III і IV Народних з'їздів УНДО, вирізки з газет «Dzennik Polski» і «Wiek Nowy» про діяльність УНДО, листування з редакціями газет «Діло», «Наше слово», «Свобода», «Шлях нації», українськими товариствами і установами, тексти виступів В. Кохана, що були виголошених у сеймі під час обговорення різноманітних питань політики урядів Другої Речі Посполитої у 1928–1933 рр.

Значне зацікавлення викликають нормативно-правові акти Начальної команди УГА, а також повідомлення тогочасної української преси про перебіг бойових дій на фронті українсько-польської війни 1918–1919 рр., учасником якої був В. Кохан. Незначна частина цих документів зокрема подана у збірнику «Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Документи і матеріали» Т. 3. (Івано-Франківськ, 2005). Партійно-політичне життя Західної України ілюструють документи, які зібрані у збірниках документів і матеріалів «Українська націонал-демократія (1918–1939)» Т. 2 (Івано-Франківськ, 2004), «Український національно-визвольний рух на Прикарпатті в ХХ столітті. Документи і матеріали. Т.1. Кн.1(1919 – 1929)» (Івано-Франківськ 2012), які розкривають процес ідейно-політичного становлення УНДО 1925–1928 рр. Еміграційний період діяльності В. Кохана фрагментарно представлений у збірниках, які побачили світ на еміграції («Перший Світовий Конгрес Вільних Українців: матеріали» (Вінніпег; Нью-Йорк; Лондон, 1969), «Степан Витвицький – Президент Української Народної Республіки в екзилі: Документи і матеріали» (Київ, 2007), «Українська суспільно-політична думка в ХХ столітті. Документи і матеріали». Т. 2 (Нью-Йорк, 1983) та ін.).

Цінним джерелом, яке дозволяє частково охарактеризувати політичні погляди В. Кохана, визначити його відношення до чільних проблем українського державотворення, виступають опубліковані розвідки у періодичних виданнях. В. Кохан вважав, що основне завдання політиків цієї доби полягало в «організуванні мас до бою» у національно-культурній сфері. У цьому контексті він значного значення надавав друкованому слову. Статті В. Кохана знаходимо на сторінках «Нового часу», «Діла», «Свободи», «Батьківщини», «Перемоги», «Українських вістей».

У дисертаційному дослідженні використані польські часописи, зокрема «Sprawy Narodowościowe», «Sprawozdanie z życia mniejszości narodowych», «Kurjer Warszawski» та ін. у яких фрагментарно висвітлювалася громадсько-політична діяльність В. Кохана. У дисертаційній роботі використано матеріали й періодичних видань Сокальщини – «малої батьківщини» В. Кохана.

У науковому дослідженні використано низку мемуарних праць. Політичне життя Західної України та української еміграції висвітлене у спогадах І. Кедрини «Життя – події – люди: Спомини і коментарі» (Нью-Йорк, 1976), З. Книша «На порозі невідомого: Спогади з 1945 року» (Париж, 1955), К. Паньківського «Від комітету до Державного Центру (1944–1948)» (Нью-Йорк, Торонто, 1968), збірнику «Дмитро Паліїв: життя і діяльність 1896–1944» (Львів, 2007) та ін. У мемуарах частково відображено діяльність В. Кохана в УВО, УНДО, ФНС, а також специфіку еміграційної національно-освідомлюючої праці.

Військовий шлях В. Кохана допомагають реконструювати спогади керівників окремих підрозділів УГА, представників військових місій, «експертів» уряду ЗУНР та ін. (мемуари І. Борковського, Є. Зиблакевича, В. Каліни, І. Карпинця, М. Колгунюка, Є. Коновальця, В. Кубійовича, Д. Паліїва, та ін.). Історія окремих підрозділів УГА була опублікована у міжвоєнні роки у виданнях львівського кооперативу «Червона Калина» (календарі, «Літописи», окремі видання). Чимало цих споминів побачили світ у п'ятитомнику «Українська Галицька Армія», а також в історико-регіональних еміграційних збірниках.

Маловідомі факти громадсько-політичної його діяльності висвітлено в історико-мемуарних збірниках «Надбужанщина: Сокальщина, Белзчина, Радехівщина, Каміначчина, Холмщина і Підляшшя» (Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1986-1994), «Ярославщина і Засяння. 1031–1947. Збірник» (Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1986) та ін. Можна погодитися з В. Кубійовичем, який у листі до Х. Паліїв-Турченюк (1970 р.) шкодував, що співробітники та друзі Д. Паліїва «з тих часів відійшли і не залишили споминів, зокрема й В. Кохан».

Підрозділ 1.3. «Методологія дослідження» присвячений характеристиці основних методологічних підходів та методів, використаних під час проведення дослідження, розкриттю значення основних термінів, які є ключовими у науковій роботі.

Громадсько-політична діяльність В. Кохана всебічно охарактеризована за допомогою біографічного методу, який дозволив здійснити системний аналіз історичних явищ і феноменів певного часового проміжку. Сучасна біографістика надає першочергового вивченню документів, утворених у процесі життєдіяльності досліджуваної персоналії, адже саме вони дають дослідникові біографії найповніше уявлення про його життєвий шлях, розкривають коло його інтересів, дозволяють відтворити образ «реальної людини». При дослідженні документів, які стосуються громадсько-політичної діяльності В. Кохана, не зроблено жодних винятків і, використовуючи комплексний підхід, розглянуто з однаковою увагою усі види джерел, адже тільки в сукупності вони можуть дати необхідний результат – повноцінну дисертаційну роботу.

При підготовці дисертаційної роботи за допомогою методологічного інструментарію: (а) визначено способи здобуття наукових знань; (б) забезпечено всебічність отримання інформації; (в) до наукового обігу введено нову інформацію. Як результат, у процесі роботи над дисертаційною роботою, було пройдено декілька стадій: обґрунтування проблеми дослідження на основі аналізу історії питання; вибір об'єкту і предмету дослідження; визначення конкретних завдань; формулювання гіпотези (наукового припущення).

Визначити і простежити особливості громадсько-політичної діяльності В. Кохана можливо за умови всебічного використання сукупності методів та прийомів, які формують фундаментальні теоретико-методологічні засади історичного пізнання. Теоретико-методологічними засадами дослідження слугували принципи історизму та наукової об'єктивності, системності, всебічності. Для розв'язання поставлених завдань використано такі загально- та спеціально-наукові методи дослідження: аналіз, синтез, системно-структурний підхід, логічний, проблемно-хронологічний, порівняльний. Загальноісторичні методи (історико-генетичний, історико-порівняльний, історико-типологічний, історико-системний та ін.) дозволяють показати причинно-наслідкові зв'язки, впорядкувати сукупність об'єктів / явищ на якісно визначені типи, з'ясувати суть історичного процесу, як сукупностей історичних фактів та ситуацій у їх цілісності та історичному зв'язку.

Розділ 2 «Формування світогляду» та присвячено аналізу родинного оточення В. Кохана, основних етапів військової діяльності у роки Першої світової війни, його громадської діяльності в УВО, початкам партійної праці в УНДО та парламентської роботи у вищому законодавчому органі Польщі.

Підрозділ 2.1. *«Перші кроки в громадсько-політичному житті Галичини»* відображає специфіку його громадсько-політичної біографії напередодні та після завершення Першої світової війни, а також у 1920-х роках.

Відомостей про дитячі та юнацькі роки Володимира Кохана надзвичайно мало. Він народився 4 грудня 1912 р. у Володимир Кохан народився 4 грудня 1898 р. у с. Нисмичі Сокальського повіту. Родина Коханів переїхала до Тудоркович, коли батько – Семен Кохан купив господарство Вавринюків, які виїхали до Канади 1913 р. Культивування українських народних звичаїв у його

родині, розповіді про героїчне минуле українського народу під впливом Церкви, сформували виразний патріотичний світогляд В. Кохана. Після закінчення народної школи в рідному селі навчався у філії Львівської академічної гімназії, де в цей період викладали відомі українські педагоги: С. Томашівський, І. Зілінський, С. Белей, Ф. Колесса, Ю. Гірняк, Л. Турчин, В. Пачовський та ін. Першу світову війну він зустрів на шкільній лаві. Після призову та короткого військового вишколу В. Кохана направлено на Італійський фронт Великої війни. Після розпаду Австро-Угорської імперії він повернувся до Західної України, вступив до лав Галицької армії (УГА), у ранзі хорунжого брав участь у Польсько-українській війні 1918–1919 рр., був пораненим.

Поразка українців у державотворчих змаганнях (1918–1919) не вплинула на зміну політичних переконань В. Кохана. Після закінчення Польсько-української війни 1918–1919 рр. він повернувся до Сокальщини. Не сприймаючи польської окупації, зосередився на організації культурно-освітнього й економічного життя у краю. Проте він не тільки долучився до розбудови українського кооперативного руху, але й став активним прихильником ідеології та тактики УВО, програмних принципів УПНР, УНТП, а згодом (1926 р.) – одним із провідних діячів місцевого осередку УНДО. Ймовірно, поштовхом до вступу до партії стало віче в Сокалі 9 квітня 1926 р., організоване повітовим комітетом за участю представників ЦК Д. Палііва, В. Целевича і С. Хруцького. Уже 13 травня 1926 р. В. Кохан взяв участь в обговоренні проєкту Програми УНДО (в інформації «Діла», зокрема, стверджено, що він «боронить проєкт програми»). За словами його сучасників, «завдяки «невтомній праці» та «великому організаційному, політичному таланту» він у 1926–1939 рр. очолював Український банк в Сокалі, а згодом (1929–1933) – наглядову раду Окружного союзу кооперативів. Саме з партійною працею в УНДО та діяльністю на кооперативній ниві пов'язаний перший етап його громадсько-політичної біографії, який завершується початком парламентської діяльності в 1928 р.

У підрозділі 2.2. *«Парламентська праця»* охарактеризовано основні напрями його праці у сеймі Другої Речі Посполитої.

1926–1928 рр. стали періодом становлення В. Кохана як політика не регіонального, а загальнонаціонального рівня. У цей час він долучився до розбудови низових структур УНДО у повітах Західної України, разом з однопартійцями проводив у краї масові т. зв. «довірочні» наради, повітові партійні збори, народні віча з метою консолідації суспільства навколо програмних принципів націонал-демократів. Ідеологічно тяжіючи до «кооперативного крила» УНДО, він у практичній діяльності зосереджував увагу не тільки на національно-культурних проблемах українців, але й, передусім, – соціально-економічних. У цій ідеологічній площині він проводив виборчу кампанію (1928 р.) до польського сейму та сенату на Сокальщині, яка проходила в умовах гострої міжпартійної боротьби та конкуренції з польськими політичними партіями за вплив на населення регіону.

У період виборчої кампанії керівники УНДО вели переговори з лідерами УВО (ймовірно, за посередництва Д. Паліїва) для спільної консолідованої акції на виборах. Ішлося про роботу серед виборців краю щодо участі у виборах і можливість обрання українських громадсько-політичних діячів послами. Д. Паліїв запевнив керівництво УНДО у тому, що УВО підтримає цей план за умови включення до виборчого списку власних кандидатів. На Сокальщині майбутній лідер ФНС запропонував кандидатури В. Кохана, В. Матвіяса і К. Мигаля, незважаючи на те, що головою повітового комітету УНДО працював відомий громадсько-політичний діяч О. Ріпецький. Таким чином, поступаючись останньому в авторитеті серед мешканців повіту, на виборах до польського сейму В. Кохан переміг виключно завдяки протекції Д. Паліїва.

У Галичині УНДО здобуло переконливу перемогу на виборах до вищого законодавчого органу Польщі, одержавши 23 мандати в сеймі і 9 у сенаті (543 185 голосів, або 54,8 % усіх голосів, відданих на українські політичні партії). В. Кохан був обраний до польського парламенту у 51 виборчій окрузі (Львівське воєводство, повіти Львів – Жовква – Сокаль – Рава-Руська-Яворів – Любачів) за виборчим списком № 18, який отримав перемогу в цій окрузі (76 553 голоси), що дало можливість отримати три мандати (окрім В. Кохана – І. Ліщинський, Л. Фердинанд). Увійшов до українсько-білоруського сеймового клубу та Української парламентської репрезентації (УПР), працював у сеймі в комісії публічних робіт. Виступи В. Кохана у сеймі спрямовувались на критику польської центральної та місцевої влади, яка, на його думку, проводила несправедливу соціально-економічну політику. У період парламентських «вакацій» він відвідував повітові партійні осередки із звітами про діяльність на парламентській ниві, на яких обґрунтовував закономірності партійної лінії «негації» Польської держави, розтлумачував особливості голосування УПР щодо кожного із законопроектів, відповідав на «незручні» питання опонентів.

У 3 розділі **«Еволюція суспільно-політичних поглядів»** акцентовано увагу на зміні політичних пріоритетів В. Кохана та окреслено основні напрями діяльності у ФНС.

У підрозділі 3.1. *«Діяльність в УНДО (1930 – 1933)»* розглянуто участь В. Кохана у партійних дискусіях навколо питання ставлення до Польської держави, участь у виборчій кампанії (1930 р.) до польського парламенту, а також проаналізовано парламентську працю у сеймі.

Політика пацифікації польської влади докорінно змінила перебіг суспільно-політичних процесів в Галичині, а вибори до польського парламенту (1930 р.) посилили невдоволення провідних діячів націонал-демократів характером українсько-польських відносин, що зрештою привело, де факто, до розколу партії та виходу з її лав значної кількості радикально налаштованих членів, зокрема й посла від Сокальської округи. Після виходу з ув'язнення, де він перебував за звинуваченням у «виразній обороні саботажистів і терористів» (кінець 1930 р. – початок 1931 р.), В. Кохан не змінив своїх радикальних поглядів, все ближче зближується з Д. Паліївим, який став неформальним лідером групи радикально-націоналістичної орієнтації в УНДО. Члени цієї

групи вважали хибною угодову тактику лідерів УНДО, зокрема в питанні територіальної автономії, та пропонувала повернутися до давньої платформи УНТП – невизнання законності польського панування у Східній Галичині.

1931–1932 рр. пройшли під знаком боротьби двох течій у середовищі УНДО: у цей період чітко викристалізувалася опозиція до керівництва партії (лідери – Д. Паліїв та В. Кохан), яка вимагала не тільки засудження ідеологічної платформи націонал-демократів, алей неодноразово на засіданнях ЦК домагалася висловлення недовіри Д. Левицькому та загалом Президії УНДО. Протестуючи проти угодовської політики проводу УНДО, Д. Паліїв та В. Кохан організували проти її керівництва «пресову кампанію» в «Новому часі» та інших виданнях, непідконтрольних націонал-демократам. Зрештою, 15 липня 1933 р. ЦК УНДО затвердив постанову виключення партії, яка передбачала виключення Д. Паліїва з УНДО. У відповідь (на знак протесту) В. Кохан та заступник члена ЦК П. Постолок заявили про свою солідарність з Д. Паліївим та оголосили про свій вихід із партії. Опозиційне крило УНДО стало організаційним центром навколо якого вибудовано нову, впливову серед українців Галичини, політичну партію – ФНЄ.

У підрозділі 3.2. «*Організаційно-політична діяльність у ФНЄ*» доведено надзвичайно важливу роль В. Кохана у процесі становлення партії та популяризації програмних принципів ФНЄ серед населення Галичини.

Новий етап у політичній біографії В. Кохана пов'язаний з діяльністю у ФНЄ. Її лідери (Д. Паліїв, В. Кохан, С. Герасимович та ін.), критикуючи нормалізаційні настрої в середовищі УНДО, опираючись на «творчий націоналізм», висунули самостійницькі гасла (відмінність від ОУН полягала у засудженні тактики терору). У зовнішньополітичній сфері В. Кохан, як і інші фронтовики, пропонував орієнтуватись на держави Європи, які програли у Першій світовій війні, прагнули реваншу на міжнародному рівні, намагалися «вимести усе партійницьке, соціалістичне та демократично-ліберальне сміття». Щодо вирішення «українського питання» в СРСР, ФНЄ пропонувала «оператися» не на Другу Річ Посполиту, а Німеччину. Друкованим органом партії став часопис «Перемога» (редактор – М. Шлемкевич).

У політичній програмі ФНЄ здебільшого відображено основні тези проєкту резолюцій Д. Паліїва, які не були схвалені II-м з'їздом УНДО (1932 р.). В. Кохан та його соратники упродовж 1933–1939 рр. гостро критикували націонал-демократів за угодовські настрої, засуджували національно-культурну та соціально-економічну політику урядів Другої Речі Посполитої, закликали українців консолідуватися для побудови єдиної соборної незалежної України та готуватися до національної революції проти всіх окупаційних режимів. Після I конгресу ФНЄ (1936 р.), одним із активних учасників якого був В. Кохан, партія активізувала ідеологічно-пропагандистську діяльність, сприяла створенню гуртків «освітовців», члени яких популяризували програмні положення ФНЄ на повітовому рівні. Виразна державницька програма партії привела до арешту секретаріату ФНЄ, зокрема й В. Кохана (1939 р.) та

заборони друкованих видань, які були під її впливом («Перемога», «Батьківщина», «Українські вісті»).

У 4 розділі **«Еміграційний період діяльності»** розглянуто основні напрями громадської праці В. Кохана у Канаді.

У підрозділі 4.1. *«Громадська діяльність в КУК»* досліджено внесок В. Кохана у розбудову провідної інституції українців Канади.

У розпал Другої світової війни В. Кохан очолив «Український банк» в Ярославі (1940–1942), організаційний відділ «Центробанку» у Львові (1942–1944), а після завершення війни проживав у таборах в Німеччині, де став редактором часопису «На чужині», долучився до створення Української Національної Ради (УНРади). Емігрувавши до Канади (1948 р.), він очолив одну з найвпливовіших українських організацій – Конгрес українців Канаді (екзекутивний директор 1948–1966), яку було створено шляхом об'єднання Братства Українців Католиків (БУК), Союзу Українців Самостійників (СУС), Українського Національного Об'єднання (УНО), Союзу Гетьманців Державників Канади (СГДК) і Союзу Українських Організацій (СУО) (пізніше – Українська Робітнича Організація (УРО)). Перебуваючи на цій посаді, керуючи Допомоговим фондом, «архітектор великих проєктів українців Канади» увійшов до Союзу українських національних демократів (СУНД), який декларував об'єднання «демократично думаючих і суспільно діючих людей» та боротьбу з лівими і правими радикальними течіями (згодом СУНД змінив назву на Український національно-демократичний союз (УНДС), став директором Народної фундації українців Канади ім. Тараса Шевченка, а також членом багатьох суспільно-культурних товариств.

Очільник КУК сприяв появі англомовного бюлетеня «Ukrainian Commentary» (редактори – В. Кохан, А. Загарійчук та І. Глинка), «Бюлетеня» КУК (редактор – В. Кохан (1953–1966)), «Кобзаря» англійською мовою, антології української поезії англійською мовою. Він також налагодив співпрацю з провідними українськими часописами Канади – «Новий Шлях», «Український робітник», «Українські Вісті», «Канадійський Фармер», «Канадійський Ранок», «Український Голос» та ін. У практичній діяльності В. Кохан, як екзекутивний директор провідного суспільно-громадського товариства, наголошував на необхідності пошкваллення участі українців Канади у громадсько-політичному житті, виступав своєрідним речником змагань української нації до державної незалежності, координував співпрацю численних місцевих українських товариств, підтримував чимало культурно-мистецьких заходів українців, серед яких чи не найважливіший – спорудження пам'ятника Т. Шевченка у Вінніпезі. Заходи, організовані КУК, отримували широкий резонанс серед українців Північної Америки, сприяли їх консолідації навколо спільних культурно-освітніх проєктів.

У підрозділі 4.2. *«Підготовча праця щодо скликання Світового конгресу вільних українців»* показано діяльність В. Кохана у напрямі консолідації української еміграції.

Значні організаційні зусилля В. Кохан до підготовки СКВУ. Після прибуття до Канади (1948 р.) представник УНРади (В. Кохан) взяв участь у нарадах Екзекутиви Пан-Американської Української Конференції (ПАУК) та окремих делегатів Українського Конгресового Комітету Америки та Комітету Українців Канади, на яких обговорювалося питання можливого проведення Світового українського конгресу. Однак, події кінця 1940-х – початку 1950-х рр. показали відсутність єдиного координаційного центру, здатного організувати проведення конгресу. У 1959 р. ідею проведення СКВУ закладено до резолюцій VI конгресу КУК («скликати український світовий конгрес і створити на ньому Світовий Союз Українців»). Таким чином, В. Кохан як екзекутивний директор КУК, став одним із найактивніших прихильників конгресової концепції та одним із координаторів цього масштабного проєкту у Канаді.

Від імені КУК В. Кохан звернувся до Українського Конгресового Комітету Америки (УККА) з пропозицією провести спільну нараду, яка відбулася у 1960 р. (Торонто). Її учасники пропонували передати організаційні функції щодо скликання СКВУ до ПАУК, яка на VI сесії (1961 р.) спробувала розділити підготовчий комітет на дві комісії – програмну (Вінніпег) та організаційну (Нью-Йорк). На VII Сесії ПАУК (1964 р.), скликаній зокрема з ініціативи КУК, ліквідовано останні непорозуміння, які гальмували проведення СКВУ. Також В. Кохан взяв активну участь у роботі програмної та організаційної комісії Підготовчого Комітету ПАУК у Торонто (1966 р.) – за підсумками нарад вирішено запропонувати ПАУК скликати СКВУ у листопаді 1967 р. у Нью-Йорку. Однак, незадовго після цієї події В. Кохан помер, таким чином, не дочекавшись реалізації цього надважливого для еміграційних українців проєкту.

У висновках подано узагальнюючі результати наукової роботи.

Формування суспільно-політичних поглядів Володимира Кохана припало на період перебування Галичини у складі Австро-Угорщини (початок ХХ ст.), Української революції 1914–1923 рр., перебування Західної України у складі Другої Речі Посполитої. Значний вплив на його світогляд мали навчання у початковій школі у Тудорковичах, філії Академічної гімназії у Львові, військова служба в лавах австрійського війська та УГА. У роки Першої світової війни підтримував орієнтацію українського політикуму на держави Четвертного союзу у розв'язанні українського питання, відстоював право українського народу на самостійне державно-політичне життя. Підтримуючи ідеї державності та соборності у роки Української революції, в лавах УГА захищав новостворену державу – ЗУНР від зовнішньої агресії. Вагомий вплив на формування політичних зацікавлень Володимира Кохана мало знайомство та співпраця з провідними діячами Української революції, членами Української народно-трудової партії.

У 1920–1939 рр. В. Кохан першопочатково виступав прихильником українського національно-демократичного руху, його консолідації. Будучи одним із розробників програми УНДО, він відстоював об'єднання українських

земель в самостійну Українську Республіку з переходом усієї повноти влади до рук працюючого народу, право націй на самовизначення, передачу землі трудовим дрібноземельним і безземельним селянам без викупу, ліквідацію колонізації та осадництва, розбудову української кооперації шляхом створення «Селянських спілок». Після започаткування політики нормалізації польсько-українських відносин, у 1933 р. він із групою однодумців вийшов зі складу УНДО та приступив до організаційної праці у ФНС, був симпатиком націоналістичної ідеології. Значну увагу у цей період він приділяв процесам у Радянській Україні. Оцінюючи суспільно-політичні процеси на Наддніпрянщині у 1920 – 1930-х рр., Володимир Кохан констатував скасування самостійності Української республіки у 1922 р., відсутність декларованої влади в руках українських селян і робітників, недемократичність виборчої системи, зруйнування російською більшовицькою партією економіки, культури та освіти на Наддніпрянщині, ліквідацію демократичних свобод, спрямованість тактики українізації на закріплення російської більшовицької влади.

Активністю і різноплановістю відзначалася організаційно-політична діяльність Володимира Кохана в УНДО та ФНС. На різноманітних вічах, зборах повітових організацій він роз'яснював поточну політичну ситуацію, тенденції розвитку європейських міжнародних відносин, конкретні завдання партії на місцях під час виборчих кампаній до польського парламенту та інституцій місцевого самоврядування. Працюючи в ЦК УНДО виступав одним із ідеологів партії, розробником ухвал резолюцій її керівних органів, усталенні тактики. У 1930-х рр. засуджував зміну тактики УНДО, її політику нормалізації польсько-українських взаємин, посилення авторитарних тенденцій в політиці Польської держави. Водночас відстоював ідею консолідації українських політичних сил у форматі Всеукраїнського національного конгресу, Контактного комітету напередодні Другої світової війни.

Політичній діяльності підпорядковувалася громадська праця Володимира Кохана, основними напрямками якої стали: співпраця із «Просвітою», НТШ, Українською військовою організацією, іншими національно-культурними організаціями Галичини у міжвоєнний період ХХ ст.; діяльність в українських кооперативних та фінансових організаціях (директор Українського банку в Сокалі (1926–1939 рр.), керівник наглядової ради окружного союзу кооперативів у цей же період, директор Українського банку в Ярослав (Польща) із філією в Кракові (1940–1942 рр.); робота в еміграційних структурах, з поміж яких – Український координаційний комітет в Баварії, Комітет українців Канади, Український канадський допомоговий фонд, Українська канадська фундація ім. Т. Шевченка. Важливе значення у громадській роботі Володимир Кохан відводив пропаганді ідей УНДО та ФНС в Західній Україні, роз'ясненні програмних постулатів націонал-демократів та послідовників Дмитра Паліїва, критиці діяльності конкурентних українських політичних партій та владних інституцій Польщі, розбудові українських громадських інституцій у Канаді.

У роки Другої світової війни та післявоєнний період в еміграції, співпрацював з УЦК (1941 р.). Будучи членом Українського національно-державницького союзу відстоював ідею консолідації національно-патріотичних сил у післявоєнному періоді шляхом реорганізації Державного Центру УНР і утворення Української Національної Ради. Перебуваючи в Канаді 1948 – 1966 рр., пропагував ідею консолідації української еміграції США та Канади. Працюючи в Комітеті українців Канади, Українському канадському допомоговому фонді, Українській канадській фундації ім. Т. Шевченка виступив керівником усіх масштабних проєктів, здійснюваних під егідою цих організацій, зокрема встановлення пам'ятника Т. Шевченку у Вінніпезі. Володимир Кохан – один із організаторів Пан-Американської української конференції, що ухвалила скликати Світовий конгрес вільних українців – провідний осередок українських політичних сил, науковців, культурних і релігійних діячів поза межами СРСР. На еміграції виступав співавтором ухвалення низки документів, провідною ідеєю яких була солідарність української еміграційної спільноти з опозиційним рухом в УРСР, тіснішої співпраці між організаціями українців в різних державах світу, розбудови українського життя.

НАУКОВІ ПРАЦІ, В ЯКИХ ОПУБЛІКОВАНІ ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії, розділи у колективних монографіях

1. Соляр І.Я., Костишин Р.С. Національні проблеми в Європі на Конгресах національних меншин: бачення представників українців у 1935–1938 роках. *Міжнаціональні відносини в Україні у ХХ – на початку ХХІ ст. Західні землі*. Львів, 2020. С. 66–74.

Статті у наукових фахових виданнях

2. Костишин Р.С. Громадсько-політична діяльність Володимира Кохана в 1920–1960-х роках. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. Львів, 2020. Вип. 33. С. 342–351.

3. Костишин Р.С. Діяльність Володимира Кохана щодо підготовки Світового конгресу вільних українців (1948–1966). *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*. 2020. Vol. 12 (64). S. 15–19.

4. Костишин Р.С. Володимир Кохан – військовик, громадський діяч, політик (1920–1930-ті рр.). *Військово-науковий вісник*. 2021. Вип. 36. С. 83–90.

5. Костишин Р.С. Парламентська діяльність Володимира Кохана у сеймі Другої Речі Посполитої (1928–1930). *Virtus*. 2021. № 52. S. 42–52.

Статті, які додатково відображають результати дослідження

6. Костишин Р.С. Громадсько-політична діяльність Володимира Кохана в історіографічному дискурсі. *Новітня доба*. 2018. Вип. 6. С. 177–188.

Статті апробаційного характеру

7. Костишин Р.С. Громадсько-політична діяльність Володимира Кохана у 1920–1960-х рр.: історіографія питання. *Priority directions of science and*

technology development. Abstracts of III International Scientific and Practical Conference (Kyiv, Ukraine 22-24 November 2020). Kyiv, 2020. S. 907–910.

8. Костишин Р.С. Громадсько-політична діяльність Володимира Кохана у 1920–1960-х рр.: основні напрями. *World science: problems, prospects and innovations. Abstracts of III International Scientific and Practical Conference. (Toronto, Canada 25-27 November 2020). Toronto, 2020. S. 645–655.*

АНОТАЦІЯ

Костишин Р.С. Громадсько-політична діяльність Володимира Кохана (1898–1966).

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.01 – історія України. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Інститут етнології та соціології НАН України. Львів, 2021.

У дисертаційному дослідженні проаналізовано основні напрями громадсько-політичної діяльності Володимира Кохана у 1920-60-х роках крізь призму суспільно-політичних процесів в Австро-Угорській імперії, ЗУНР, Другій Речі Посполитій та еміграції. Акцентовано увагу на особливостях формування його світогляду, військовій діяльності у роки Першої світової війни, а також на фронтах польсько-української війни (1918–1919). Розглянуто внесок політика у розбудову Української військової організації (УВО), охарактеризовано здобутки у кооперативній сфері. З'ясовано, що в середині 1920-х рр., будучи членом Української партії національної роботи (УПНР), він виступив одним із активних прихильників утворення Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО), представляв інтереси українців у вищому законодавчому органі Польщі (1928–1933). Показано специфіку організаційної діяльності В. Кохана у ФНЄ, на еміграції в Німеччині Канаді.

Ключові слова: Володимир Кохан, УНДО, ФНЄ, громадсько-політична діяльність, репресії, Друга Річ Посполита, парламентська праця.

SUMMARY

Kostyshyn R.S. Socio-political activity of Volodymyr Kokhan (1898–1966).

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of historical sciences on a specialty 07.00.01 – history of Ukraine. I. Krypyakevych Institute of Ukrainian Studies NAS of Ukraine, Institute of Ethnology of the NAS of Ukraine. Lviv, 2021.

The dissertation research analyzes the main directions of socio-political activity of Volodymyr Kokhan in the 1920–60s through the prism of socio-political processes in the region. Emphasis is placed on the peculiarities of the formation of his worldview, in particular, it is shown that the basis of expressive national and patriotic consciousness of V. Kokhan laid family values, as well as educational, public institutions of Galicia, which conducted active awareness among the Ukrainian

population. The contribution of the politician to the activity of the Ukrainian Military Organization (UMO) is considered, the circle of his like-minded people is singled out, among which are the future leaders of the national-state parties of Galicia, national-cultural organizations of the region. It is noted that while in the UVO during the national liberation struggle, the Polish-Ukrainian war of 1918–1919, he made considerable efforts to protect the national, cultural, socio-political rights of Ukrainians in Galicia. It was found that in the mid 1920s, as a member of the Ukrainian National Labor Party (UPNR), he was one of the active supporters of the formation of the Ukrainian National Democratic Union (UNDO). The organizational and political work of the well-known politician is characterized, the struggle of one of the leaders of the Ukrainian national democracy for raising the national consciousness of the Ukrainians of Galicia is illustrated by concrete examples. Through the prism of V. Kokhan political biography, the complex intertwining of political, social and national aspects of the Ukrainian socio-political movement in the period under study is shown. In general, the parliamentary work of W. Kohan in the highest legislative body of Poland is characterized, it is proved that since 1928 the party activity for one of the leaders of the National Democrats has receded into the background, giving way to parliamentary work.

The state of research of Ukrainian and Polish scholars of public and political activity of Volodymyr Kokhan – a well-known Ukrainian politician, ambassador (deputy) to the Polish Sejm, public figure – is analyzed. It is stated that the research, mostly memoir, partially covers the following issues: participation in the First World War, the establishment of the Western Ukrainian People's Republic (WUPR); membership in the Ukrainian Military Organization (UMO), the Ukrainian Party of National Labor (UPNR); social activities; the 1928 election campaign and parliamentary activities; organizational activities in the National Unity Front (FNE); emigration work in Canada.

It is established that the most complete work devoted to the life of Volodymyr Kokhan is the article by Stepan Volynets «Volodymyr Kokhan», included in the collection of articles «Heralds and creators of the November Disruption. Western Ukrainian public and political figures». «Little-known facts of public and political activity are covered in numerous publications: historical and memoir collections «Nadbuzhanshchyna: Sokalshchyna, Belzchyna, Radekhivschyna, Kaminechchyna, Kholmshchyna and Podlasie»; collection of works and materials «Dmitry Paliyiv. Life and activity». It is noted that in Ukrainian and foreign historiography the 1920s and 1930s of V. Kokhan life are most fully analyzed: his contribution to the activity of cooperative, educational, sports public organizations of Sokal region; evolution of political activity (from UPNR to FNE), relations with contemporary politicians. It is noted that the 1940s and 1960s of V. Kokhan public activity in scientific research remain poorly studied.

Key words: Volodymyr Kokhan, UNDO, FNE, public and political activity, repressions of the Second Commonwealth, parliamentary activity.